

Lakserekord i Skjern Å

Laksebestanden i Skjern Å har ikke været større i nyere tid, end den er nu. Det er resultatet af mange års målrettet fiskepleje. Der er dog stadig et stykke vej, før laksebestanden kan klare sig, uden at der bliver udsat laks. Derfor er der fortsat behov for at genoprette laksenes gydeområder og sikre fri passage til og fra gydepladserne.

DTU Aqua følger udviklingen i laksebestandene i de vestjyske vandløb, som en af vores opgaver inden for Fiskeplejen. I 2008 var turen kommet til Skjern Å, hvor vi undersøgte, hvor mange laks, der kom op for at gyde i åen, hvor de gydede, og hvilke vandløb de stammede fra.

Rekord i antallet af laks

Når vi skal beregne, hvor mange laks der er i en å, el-fisker vi i en periode og udstyrer de fangede laks med et lille elektronisk mærke, inden de bliver sat tilbage i åen. Senere el-fisker vi igen og registrer antallet af mærkede og umærkede laks. Ud fra dette forhold kan vi beregne det totale antal laks i åen.

Under el-fiskeriet i 2008 i Skjern Å fangede vi 604 laks. Gennemsnitstørrelsen på laksene var 80 cm, hvilket er ret højt. De fangede laks gav grundlag for at beregne gydebestanden til 2800 laks. Sportsfiskeriet havde hjemtaget ca. 500 laks, så det endelige estimat blev på 3300 laks. Det er det største antal laks registreret i en dansk å i 40 år!

Laksene gyder primært i hovedløbet

For at se hvor laksenes vigtigste gydepladser er i Skjern Å, blev 60 af de el-fiskede laks udstyret med en radiosender, så deres færden i åen kunne følges. Undersøgelsen viste, at laksene gyder i forskellige dele af Skjern Å's hovedløb og i de største tilløb. De vigtigste områder var den nederste del af Karstoft Å, Vorgod Å og hovedløbet omkring Skarrild.

Selvom de fleste af laksene i undersøgelsen gydede på de gammelkendte pladser, var der også en del, der søgte op i tilløbene og langt op i selve hovedløbet for at gyde i områder, der før var svært tilgængelige. Det understreger behovet for at sikre fri passage for laksene i vandløbene.

Naturlige laks og strejfare

Alle opdrættede laks, der blev udsat i Skjern Å i 2003-2005 og en del fra 2006, var mærkede. Det giver mulighed for at se, hvilke års udsætninger der især har bidraget til den nuværende laksebestand.

Ca. 70 % af de fangede laks var imidlertid umærkede. Det betyder, at de enten kom fra de umærkede udsætninger fra 2006-7, fra udsætninger af umærkede laks i andre åer, eller at de er vilde, naturligt producerede laks fra Skjern Å. En overraskende stor del (11 %) af laksene var mærket på en måde, der viste, at de var sat ud i Storåen, og altså var "gået galt i byen", da de gik op i Skjern Å.

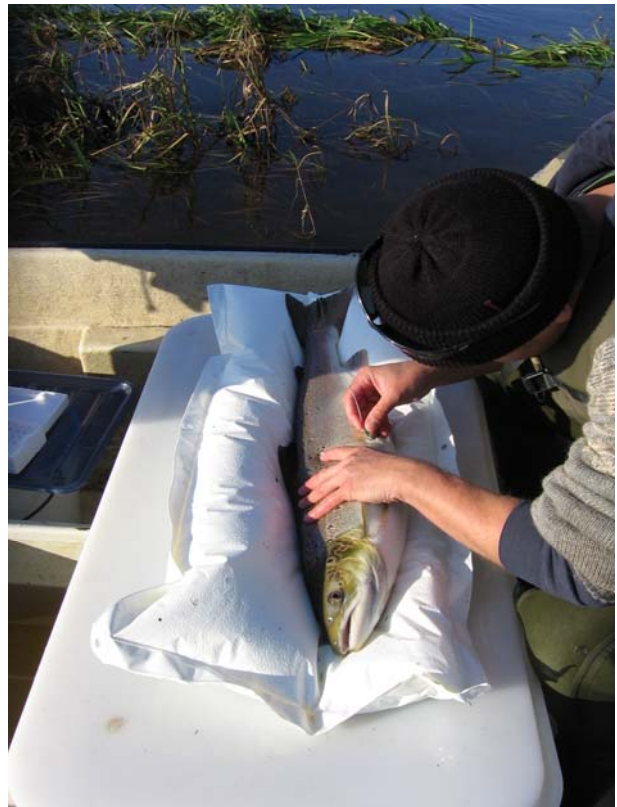
Undersøgelsen viste også, at der var mange laks, der overlevede gydningen og således kan komme tilbage og gyde igen. Det betyder, at de udlegede "nedfaldsfisk" er værdifulde for bestanden og bør beskyttes i fiskeriet.

Målet er selvreproducerende laksebestande

DTU Aquas undersøgelse viser, at laksebestanden i Skjern Å er godt på vej til at kunne reproducere sig selv. Samme positive udvikling har vi set i vores undersøgelser af andre vestjyske vandløb.

Størstedelen af de mange laks, der fanges, stammer dog stadig fra udsætninger, men hvis arbejdet for at forbedre laksens levesteder fortsætter, vil der komme flere vilde smolt og gydelaks, så udsætningerne på et tidspunkt kan ophøre.

De næste år bliver afgørende for, om de vestjyske laksebestande på længere sigt kan overleve uden udsætninger. Der er behov for at forbedre habitaterne og skabe flere områder med gydemuligheder, og man skal sikre laksene fri passage til og fra gydepladserne i vandløbene. I den forbindelse er det et problem, at Vandplanerne under Vandrammedirektivet ikke forholder sig til de opstemninger, som findes ved flere vandkraftværker i vore laksevandløb.

Måling og mærkning af gydemoden laks i Skjern Å.